

כתר התורה

ע"ש רבי יצחק אבוחצירא זצוק"ל



הרב יצחק יוסף שליט"א



בית ההוראה הארצי כתר תורה ע"פ פסקי מרן

פרשת וישב תשפ"ו

העלון השבועי

מאמר השבוע

הרב אברהם רחמים

להעביר את הלפיד

הנה, יוסף הצדיק פירש מאביו עודו בנערותו בן שבע עשרה שנה, כאשר הוא יפה תואר ויפה מראה אחר השפלות ובזיונות הגיע אל בית פוטיפר ושם ראה אור, הוא מצליח בכל אשר הוא עושה.

והנה מגיע הניסיון. אשת פוטיפר מפתה אותו לעבירה, והוא עומד בכל תוכף וכובש את יצרו. כיצד יוסף הצדיק, נער יפה תואר, בן שבע עשרה שנה, מוחזק מעמד במצב זה? – התשובה, זהו החינוך שקיבל מאביו!

אחר הדברים האלה, יוסף יורד לבור, לזמן ארוך – שנים עשרה שנה. הרי שבדרך הטבע היה אמור להיות שבור ורצון, בנפש ובגוף. הרי שהוא מסר נפש לא להיכשל בעבירה, וזה שכרו לשבת בבור אצל המצרים משך שנים, הייתכן?!

אלא, שיוסף לא נשבר, יוסף המשיך להאמין ולצעוד עם הקב"ה יחד. – זהו חינוך טהור מבית יעקב אבינו!

לאחר מכן, יוסף יוצא מהבור ונעשה מלך על כל ארץ מצרים, וגם עתה בשעות של ההצלחה, נשאר כפוף לקב"ה, הינו מזהיר בפני פרעה: 'בלעדי, אלהים יענה את שלום פרעה' – זהו חינוך!

יוסף נעשה מלך, אחיו באים אליו לדרוש ממנו מזון, אחר שיוסף גרם להם לפשפש במעשיהם ולהרהר בתשובה, הוא אינו שומר להם נקמה, אלא מתגלה אליהם ומודיע כי הוא יכלכל אותם ואת ביתם עד מאה ועשרים – זהו חינוך הנשגב מאבא טהור!

הגדולה של אדם, היא להצליח להעביר את ההנהגותיו ומידותיו הטובות לאחרים, לבניו אחריו. – זאת נרמז בהדלקת הנרות שבכל יום מוסיפים נר נוסף. זאת אומרת, מגדילים את הכוח מעבירים את האש להבה, מפתילה אחת אל פתילה נוספת, מנשמה זכה אל עוד נשמה, כנאמר אצל אברהם אבינו: 'כי ידעתיו אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריו'. אדם שמצליח להעביר את דרכו לדור הבא – הוא צועד בתכלית הנכונה.

תשועת עם ישראל בימי החנוכה נעשתה על ידי קשר טוב בין האב לבנים – על ידי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו. הרי שמתתיהו הציע לבניו לצאת למלחמה נגד היוונים. אנשים רגילים היה להם לומר למתתיהו: 'מה קרה לך? מי יצליח נגד היוונים, תחפש לך חלומות אחרים, הפעם הגזמת מדי'. אולם, בניו של מתתיהו היו מחונכים האמינו באביהם, שהם יכולים להצליח במלחמה גם במצב שלהם. אכן זכו לניסים ונפלאות שלא כדרך הטבע. – זהו 'חינוך' להצליח לגרום לבנים להעריך את אביהם, וללכת אחריו גם במקומות אפלים המצריכים אמונה רבה.

ה' יזכנו להצליח להעביר את היראה מן החטא ואת האהבה למצוות, לדור הבא ולא ימצא בורענו שום פסול, אמן כן יהי רצון!

נמצאים אנו בתורף ימי החנוכה. כאשר נתבונן נשים לב כי 'ימי החנוכה' כמידי שנה חלים בסמוך לפרשיות 'וישב' 'מקץ' ו'יגש' – נאמר על דרך כלל כי פרשיות אלו עוסקות ב- מכירת יוסף, והוא נער. – ובמפגש יוסף עם אחיו, עודו מלך. מעתה נתבונן, מהו המכנה המשותף בין מכירת יוסף ובין חג החנוכה?...

והתבונה נפלאה. הנה, חג החנוכה זהו החג היחיד מתוך מעגל השנה, בו אנו מציינים את הניצחון נגד אויבנו אשר ניסו בכל כוחם להרחיקנו מן התורה והמצוות, ולהשוות אותנו אליהם, על ידי ניסיון לגרור אותנו – עם ישראל, אל חיי הפקר והוללות.

זאת עשו על ידי שגורו עונש מוות, לכל מי שיעסוק בתורה הקדושה ובמצוותיה, ישמור שבת, יניח תפילין וכו'. מוצד שני, היוונים הציעו מנוחה ושלווה לכל מי שיסכים להיות כמותם.

אלא שאבותינו היו גיבורים לעמוד בפרץ, הם לא ויתרו. הם עמדו בכל תוקף. ושמרו את התורה והמצוות במסתרים וסיכנו עצמם במסירות נפש למען שמירת המסורת.

– הדבר המיוחד הוא, שדור החשמונאים, אינו היה דור של מתן תורה, הם לא ראו ניסים כמו עיניהם לא את יציאת מצרים ולא את קריעת ים סוף. לא את משה רבינו, ולא את אהרן הכהן. ועדיין מסורות עם ישראל לא קשה מהם, הצליחו לשמור על המסורת כאשר בתחילה מזמן יציאת מצרים.

בזמן זה – החשמונאים בימי מלכות יוון, קיבלו ישראל תעודת הצטיינות, על אשר החינוך שהנחילו לבניהם עבר בהצלחה רבה.

מעתה נאמר כי חג החנוכה, הוא הזמן להתפלל ולבקש על הזכות שנצליח להעביר את המסורת אל הדור הבא, להחדיר אל ליבם קבלת עול מלכות שמים, שבכל זמן וזמן יהיו מוכנים לוותר על תאוות ומנעמים בכדי לא להחסיר או לגרוע חלילה מן התורה. – זהו 'חג החנוכה' לשון של 'חינוך' – להרגיל את הילדים במצוות.

על הנער היהודי הראשון, שקיבל מאביו את המסורת כהוגן והצליח להתמודד ברוחות זרות קשות ורעות, אנו מוצאים בפרשיות הללו. ממנו אנו למדים לדורות עולם מהו כוחו של חינוך!

בפרשת וישב נאמר: 'אלה תולדות יעקב יוסף...' – נוכל לומר כי התורה פותחת דווקא ב'יוסף', ולא בראובן ושמעון, לפי שכאשר נראה את גדולתו של יוסף, נבין איזה תולדה גדולה הצליח להעמיד יעקב אבינו, שהיא עיקר תולדתו ובה ראוי לו להתגאות. מעשיו של יוסף העידו כמאה עדים כשרים, עד כמה יעקב אבינו היה ישר ונאמן בעצמו, שאילולי כן דבריו לא היו עוברים כדין אל בניו אחריו.



שאלה

מה הנוסח הנכון באמירת "על הניסים" בחנוכה?

תשובה

ישנם כמה שינויי נוסחאות באמירת על הניסים ואכתוב בקצרה על פי דעת מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל.

א. יש לומר "ועל הניסים" בתוספת אות ו', כי הוא המושך למה שאומר מקודם, מודים אנחנו לך וכו', ועל נסיון שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך שבכל עת, ובהמשך לזה אומר ועל הניסים וכו'. כ"כ בשו"ת יביע אומר חלק ח סימן יא אות כ. וכ"כ בחזו"ע עמוד קצב-קצג הערה ו בשם החות יאיר במקור חיים (סימן תרפב) שכן קיבל מגדולי הדור. וכ"כ המשנה ברורה (סימן תרפב סק"א). ובהערות איש מצליח למושנה ברורה (הערה 4) נתן בזה סימן "וישים אותו על נס" ו' שים אותו על נס. ומכל מקום האומר על הניסים בלי ו' לא משתבש (חזו"ע שם)

ב. בימים ההם בזמן הזה, ולא בזמן הזה בתוספת וא"ו. דהנה הט"ז סק"ג הביא מה שכתב הלבוש שי"ל ובזמן הזה כדי לכלול כל הניסים שעשה לאבותינו ולפרוט אותו הנס דעכשיו מעין המאורע, שבכל יום עושה לנו ניסים גלויים ונסתרים כמו שעשה לאבותינו ג"כ גלויים ונסתרים ע"כ. וכתב ע"ז הט"ז ולא נראה לי כן, דא"כ קשה ל"ל לומר בימים ההם, ודאי היה בימים ההם, ובשלמא להנוסחא בלא אות וא"ו הוכרח לומר כן, דאל"כ הוה המשמעות שבזמן הזה שאנו קיימים בו נעשה נס לאבותינו, ע"כ צ"ל בימים ההם בזמן הזה, כאלו אומר בימים ההם בכ"ה לחודש. וכו' ע"ש. (ואכן כך הוא הנוסח והפירושו בברכת שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.)

ג. בימי מתתיה ולא בימי מתתיהו. כן הוא בדברי הכל בו (סימן כה כב ע"ד) והובא בבית יוסף. (סימן תרפב ד"ה כתב הכל בו) וכך היא הנוסחא לדידן הספרדים וכמו שכתב מרן הבית יוסף (אה"ע סימן קכט) על מה שכתב התרומת הדשן (סימן רלג) שיש לכתוב בגט "מתתיהו", כי במעשה של חנוכה שגור בפי הכל "מתתיהו" עם ו', וכתב ע"ז הבית יוסף, ולפי זה לדידן שאנו קוראים המעשה של חנוכה מתתיה בלא ו' הוי איפכא ממש"כ הנה"ד, וכתבין בגט מתתיה בלא ו' ע"כ. ומכאן למד בחזו"ע עמוד רה לענין על הניסים שיש לומר מתתיה בלא האות ו'. גם בספר בני יששכר (מאמרי חודש כסלו מאמר ד' הלל והודאה אות י) כתב, ראיתי בנוסחאות הספרדיים "מתתיה", וכוונתם מחמת שכן נזכר השם הזה בדברי הימים (א, ט לא, טז ה). וכ"כ בכף החיים (ס"ק יג) וכתב עוד שם שיש לומר מתתיה התיי בחיריק.

ד. תיבת "חשמונאי" יש לומר בשווא נח והאות א' נחה, ויש שאומרים בחיריק תחת האות א'. והנה כתב מרן הבית יוסף בשם האורחות חיים, (הלכות חנוכה אות כב) יוחנן הוא חשמונאי (האלף נחה) כמו שאומר בספר יוסיפון, ויש אומרים חשמונאי (האלף בחיריק) על דרך יאתיו חשמונאי והוא דרך גדולה. ע"כ. ונראה עיקר דעתו שיש לומר חשמונאי כשהאלף נחה. (וכ"כ בדעת מרן הבית יוסף בחזו"ע עמוד רה בסוף דיבור המורם מכל האמור) אבל הפר"ח כתב שיש לומר בחיריק. ובסידור עץ חיים למחיר"צ (דף קסא ע"ב) כתב שטעמו של הפר"ח דס"ל כדעת היש אומרים בבית יוסף.

ובמחצית השקל כתב שחשמונאי הוא יוחנן כהן גדול ואעפ"כ הביא להפר"ח שכתב לומר חשמונאי בחיריק. וכתב בחזו"ע עמוד רא דנראה שהבין שהשם השני חשמונאי הוא כינוי, כלומר יוחנן כ"ג המכונה חשמונאי.

והנה בגמרא מגילה (יא.) איתא, ולא געלתים בימי יונים

המשך בעמ' 3



האם עיתונים / עלונים שיש בהם דברי תורה צריכים גניזה?

לכבוד הרב ... שליט"א שלום רב.

כבודו שלח אלי את הרה"ג הרב אברהם גולדברג שליט"א רב ק"ק האשכנזים בתל ציון בכדי שיברר אצלי מדוע המודעה שאני מפרסם אינה טעונה גניזה.

שאלה: בעיתונים רבים, "יתד נאמן" "קטיפה" עיתון "משפחה" ועוד, שעיקרם עוסק בענייני חול כגון דברי חדשות ופרסומות, ומופיעים בהם מדורים של דברי תורה, כמו כן עיקר תלונתו הייתה על שאני מפרסם באמרי תל ציון מודעה בעמוד הפנימי האם הדפים שעליהם הודפסו דברי תורה האם הם צריכים גניזה או לא?

תשובה: ראשית יאמר על אתר שמומלץ לכתוב בראש העמוד או בתחתיתו שדף זה טעון גניזה כך נצא גם לדעות המחמירות המובאות בספר גנזי קודש ועוד, אך במציאות הקיימת היום רבים וגם טובים לא עושים זאת מהטעם הפשוט שלמעשה מצד הדין אין חיוב לגנוז את דף העיתון. והטעמים לכך הם כדלהלן: הואיל ורוב ככל העיתון עוסק בענייני חול, ולשם כך מדפיסים אותו, ומשכך, לא חלה עליו קדושה. וכן כתב בשו"ת מנחת יצחק (א, יז-יח) בעיקר אות יט-כ.

בנוסף לכך, יש אומרים שדברי תורה שהודפסו בעיתון ללימוד חד פעמי - לא נתקדשו **בפרט שאין בהם אזכרות כלל ועיקר** (כך עולה מדברי הנצי"ב בשו"ת משיב דבר ח"ב סי' פ). והרב פיינשטיין עוד מקל יותר בזה (עיין אג"מ או"ח ד, לט) כמו כן ידועים דבריו של שו"ת עין יצחק (ספקטור, או"ח סימן ה), **שאם התנה שאין כוונתו לקדשו**, לא חל עליו קדושת כתבי הקודש.

המעניין הוא שדעת הגאון הרב שמואל הלוי וואזנר זצ"ל (גנזי הקודש עמוד רנג) כתב שרק אם יש מדור מיוחד לדברי תורה ופסקי הלכות וכדומה כמו חלק שלם של מוסף שעיקרו דברי תורה ודאי שזה טעון גניזה, אבל עיתון שעיקרו דברי חולין ויש בו קצת דברי תורה בדרך סיפור, כמו דברי הדרשנים שהזכירו דברי תורה וכדומה שלא נועדו ללימוד, אין בהם קדושה, אבל אסור לזרוקם בבזיון, ולכן רשאי לעוטפם

המשך בעמ' 4

שהעמדתי להם חשמונאי ובניו ומתתיה כהן גדול. ע"כ. הרי ששני שמות של שני בני אדם הם, ובסידור הרוקח (עמוד תשטז) איתא, בתו של מתתיה בן יוחנן כ"ג היתה יפיפיה ביותר, שלא היה כיפיה בכל העולם, והיתה מקודשת לבנו של חשמונאי, ואלעזר שמו, תפסה קסדור יוני בבלוויתא וביקש לבוא עליה בפני ארוסה, א"ל חשמונאי למתתיה כ"ג, הלא נאמר ברוך הגבר אשר יבטח בה, אמר לו יפה אמרת, אני ושלשת בני, אתה ושבעת בניך, הרי י"ב, כנגד י"ב שבטים, מובטח אני בהקב"ה שיעשה לנו נס, מיד תפס אלעזר את הסייף, וחתך את ראש היווני, והפיל חללים מגבוריהם. ע"כ.

ולפי"ז היה לנו לגרום מתתיה בן יוחנן כ"ג וחשמונאי באותו אחר ששני שמות של שני בני אדם הם, ואכן בספר שלמי ציבור (דף שכג ע"ד) כתב שבסידורים בשם רש"י איתא, שצ"ל בוא"ו "וחשמונאי" כי חשמונאי היה גיסו של יוחנן. ע"ש. אולם בחזו"ע עמוד רא כתב דמלת חשמונאי חסרה ו' העיטוף, ונוספה במלת ובניו, כמו ראובן שמעון לוי ויהודה, ובמסקנתו העלה שהנכון יותר לומר חשמונאי כשהאות אלף נחה, והאומר חשמונאי בחיריק אין מונחין אותו שיש לו על מה שיסמוך.

ה. כשעמדה מלכות הרשעה, כן הוא הנוסח הנכון. ואין לומר כשעמדה עליהם, והרוצה לאומרו צ"ל ועל עמך ישראל, עם וא"ו. פרי חדש, והובא בחזו"ע עמוד רה.

ו. מלכות יון "הרשעה". אם יש לומר בחיריק תחת האות ריש או בשווא, הנה כתב הבית יוסף בשם הארחות חיים יש אומרים הרשעה בחיריק והביאם לזה מה שמצאו בזכריה (ה ח) "זאת הרשעה" פירוש בעלת הרשעה, כי מלת רשעה היא שם דבר כמו "כי בערה כאש רשעה". (ישעיה ט יז) אבל יותר נכון לקרות הרשעה הריש בשווא והשין בקמץ על דרך הפסוק ביחזקאל (ג יט) "מדרכו הרשעה" והוא שם תואר. ע"כ.

וישנה גירסא בבית יוסף שכתוב בה, אבל יותר נכון לקרות הרשעה בחטף פתח תחת הריש ע"ד הפסוק ביחזקאל "מדרכו הרשעה". וגירסא זו צ"ב שהרי ביחזקאל הוא מנוקד בקמץ תחת האות ה ובשווא תחת האות ריש. ואכן ראיתי בט"ז סק"א שכתב בשם הבית יוסף שיש לומר הרשעה בקמץ, ובאר כוונתו הפרי מגדים (מש"ז א) דהיינו ה"א בקמץ קטן חטף, ושוא בריש, ויהיה שוא נח לתשלום קמץ קטן, ונקרא קמץ פתח בלשון ספרד. ע"כ.

ולחבין כוונת הפרי מגדים דרוש הבנה מעט בכללי הדקדוק, וכיון שבדור הזה דרכי הדקדוק נעלמים מרוב בני האדם אבאר הענין. כי הנה ידוע שיש קמץ גדול וקמץ קטן (הקרוי גם קמץ חטף) והגיית הקמץ הקטן הוא כהגיית ניקוד החולם, ואחד מכללי הקמץ קטן הוא קמץ הבא לפני אות מנוקדת בשווא, וכוונת הפרי מגדים לומר דבמילת הרשעה תהא האות ה"א נקוד בקמץ והאות ריש בשווא וזה יחשיב את הניקוד קמץ שבאות ה"א לקמץ קטן. ולפי זה אופן הגיית האות ה"א תהא כניקוד החולם והגיית האות ריש תהא בשווא נח.

אולם בנביא ביחזקאל "מדרכו הרשעה" ישנה געיא תחת האות ה"א ובכה"ג א"י נחשב לקמץ קטן כיון שהגי' מפריד בין הקמץ לשווא באות שאחריו, ולכן אופן הגיית האות ה"א תהא כתנועת הפתח, והשווא תחת האות ריש תהא בשווא נע.

וביביע אומר (חלק ח סימן יא אות כ) נקט שכך יש לומר ושכ"כ בשלמי ציבור (דף שכג ע"ד) ואף שהפ"ח כתב לומר הרשעה הריש בחיריק, מ"מ בסידור עץ חיים (דף קסא ע"ב) כתב לומר הריש בשווא ושכן הוא על פי הדקדוק. ושכן מופיע בכמה סידורים וכן עיקר.

אולם בחזון עובדיה עמוד רה כתב דפשוט המנהג לומר הריש בחיריק כהפ"ח, וכתב עוד וז"ל: וכן רגילים לומר בתפלה ומלכות הרשעה מהרה תעקר ותשבר. וכן אנו אומרים בתפלות בימים נוראים, והרשעה כולה כעשן תכלה, וכ"כ במטה משה (סימן תשצו) ובשלמי ציבור (דף שח ע"ג) בשם הלבוש והכנה"ג שצ"ל והרשעה כולה כעשן

תכלה. וכ"כ שם הגר"ח פלאגי' במועד לכל חי (סימן לג אות ב) והוא הדין כאן. "אע"פ שיש לחלק". ואע"פ שבשו"ת יביע אומר כתבנו לומר הרשעה, אין העולם נוהגים כן, ויש להם על מה שיסמוכו.

נמצא שהיותר טוב לקרא הרשעה, אולם העולם שקוראים הרשעה יש להם על מה שיסמוכו.

ז. לשכחם "תורתך" ולהעבירם מחקי רצונך. כצ"ל ולא לשכחם "מתורתך". פרי חדש. וכן הוא בסידור רס"ג (עמוד רנה), ובארחות חיים (חנוכה סימן כב), ובאבודרהם (דף נד ע"ד) ושכ"כ מהר"מ. וכן הוא בשלמי גבורים (פ"ב דשבת). חזו"ע שם הלכה ח. (ועיין מגן אברהם סק"א שכתב לומר להשכיחם תורתך ולהעבירם חוקי רצונך. ללא ממי"ן כלל.

ח. לך עשית שם גדול וקדוש בעולמך. כצ"ל חזו"ע שם הלכה ט.

ט. ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן "כחיום הזה".

י. וקבעו שמנת ימי חנוכה "אלו" בהלל ובהודאה. כ"כ המגן אברהם סק"א שיש לומר ימי חנוכה אלו כמו שאנו אומרים ותתן לנו את יום חג פלוני הזה.

יא. "ועשית עמהם" נסים ונפלאות. ואין לומר כשם שעשית עמהם נסים ונפלאות כן תעשה לנו. הנה התוספות מגילה (ד. ד"ה פסק) דיש שאין אומרים כשם לפי שאמרו חכמים לעולם לא ישאל אדם צרכיו לא בשלש ראשונות ולא בשלש אחרונות, ושטות הוא שהרי האי טעמא לא הוי אלא למתפלל בלשון יחיד אבל בשביל הציבור שרי. אבל נראה שאין לאמרו מטעם אחר משום שאמרו חכמים דכל דבר דהוי להבא תיקנו בלהבא, ובדבר ההודאה הוי לשעבר. ע"ש.

והטור בסימן תרפ"ב שני הדיעות הללו, ושבסדר רב עמרם (סדר חנוכה) ישנו. ואדוני אבי הרא"ש ז"ל לא היה אומר אותו. ובבית יוסף הביא בשם הארחות חיים (חנוכה אות כב) שהנוסחא ברוב התפלות לומר כשם, וכן נוסחת הרמב"ם (סדר תפלות השנה) ושכ"כ במסכת סופרים (פ"כ ה"ח) וסיים ע"ז הבית יוסף הילך דעבד כמר עבד, ודעבד כמר עבד. אולם בשולחן ערוך ס"ג כתב בסתם דאין אומרים כשם, ויש אומרים שאומרים אותו. ע"כ. וכתב הכף החיים (אות טוב) דסבירא להשו"ע דהיותר טוב שלא לאמרו. ע"ו. והמנהג שלא לאמרו.

ועיין ברמ"א בהגה לסעיף א שכתב יש אומרים כששכח על הנסים בברכת המזון, כשמגיע להרחמן יאמר הרחמן הוא יעשה לנו נסים ונפלאות "כשם" שעשית לאבותינו וכו'. וברור שאין זה דומה לתפילה מאחר ואינו אומר כן בהודאה ב"נודה לך" אלא אומר בהרחמן. משא"כ בתפילה שאומר כן בשלש אחרונות בהודאה אין לומר כשם שעשית. ובט"ז סק"ג הבין דהרמ"א מיייר שאומר כן בנודה לך ושלפי"ז ה"ה דיכול לומר כן בתפילה, אולם כבר הקשה עליו ביד אפרים דדבריו צ"ע דהרמ"א לא מייירי אלא שיאמר כן בהרחמן ע"ש.

יב. ועשית עמהם "נסים ונפלאות" כצ"ל, נס הנצחון על מלכות יון הרשעה, ונס השמן. חזו"ע שם הלכה יב. ונדע מה שהקשה מרן הבית יוסף בסימן תרע מדוע מדליקין נרות חנוכה שמנה ימים והלא הפך שמן שנמצא הספיק ליום אחד ונמצא שהנס נעשה לשבעה ימים, ותיירץ בזה ג' תירוצים ע"ש. ובמאירי (שבת כא:) כתב דבליילה הראשון אנו מברכים על הגאולה ושאר הלילות על נס השמן. ע"ש. רצ"ל דאנו מודים גם על נס הנצחון. ולפי זה את"ש הנוסח נסים ונפלאות. (וע"ע בחזו"ע עמודים א-ח)

יג. לסיום אוסיף מה שאומרים אחר שהדליק הנרות "הנרות הללו וכמש"כ בשו"ע סימן תרעו ס"ג. ודע שבנוסח המתוקן ישנם ל"ז תיבות נגד הנרות של חנוכה מלבד אלו שני תבות "הנרות הללו", כלומר, הנרות הללו הם ל"ז. כ"כ מהרש"ל. והובא במשנה ברורה ס"ק ח. והוסיף דבשני תביות הנרות הללו יש שמונה אותיות רמז לשמונת ימי חנוכה. ע"ש. הלכך כל אחד יראה לעמוד על הנוסח הנכון שיעלה כמנין התיבות הללו, כי ישנם סידורים ודפוסים לרוב מינים ממינים שונים וחלקם משובשים לכן יראה האדם לבדוק ולומר הנוסח על נכון.

בברכה
אלון בן שבת

מטרות העמידה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים

בשקית ולזרוק לאשפה למרות שיתכן שמי שמפנה את האשפה הם יהודים ולא גויים.

כמו כן דעת הגאון הרב משה שטרנבוך שליט"א (תשובות והנהגות חלק א סימנים תקנג תקנד) ללמד זכות על מנהג העולם שאין חיוב גניזה בעיתון, מטעם 1. רק דפוס אוטומטי, ולא כח גברא. 2. נועד למחיקה ולא להתקיים. 3. חיוב גניזה הוא רק בכתבי הקודש ולא בשאר פירושים וביאורים. ומכל מקום לא יניחם באשפה בביזיון אלא בתוך נייר או שקית ניילון בפח מיוחד ולא בפח אשפה מבזזה. והוסיף, שהמחמיר תבוא עליו ברכה וכן מחמיר לעצמו לגנוז

אמנם כיוון שבפועל יש בדף זה דברי תורה - אסור לבזותו, ולכן אין להשתמש בו כסמרטוט לניקיון או לעטיפת דגים. אבל כשמניחים את העיתון בפח, אם הפח אינו מטונף כל כך, אין בכך איסור. ובמיוחד שהדף שיש בו דברי תורה עטוף מצדדיו בדפים אחרים, ובנידו"ד המודעה שלי היא בעמוד פנימי כך שאינו בא במגע עם הפסולת שבאשפה. ואם כבודו מאלו הרוצים להדר ולהחמיר, תניח את העיתון בתוך שקית, ואותה יניחו בפח. זאת ועוד, כאמור כבר לעיל שמדין תורה צריכים לגנוז רק שמות קדושים, וחכמים הוסיפו וחייבו לגנוז גם דברי תורה שאין בהם שמות קדושים. ומדפיסי העיתונים החרדיים והדתיים מקפידים כיום שלא יהיו בעיתון שמות קדושים, וכאשר צריכים לכתוב פסוק, מקפידים להדפיס קו מפריד בתוך השם, או שכותבים אלקים, 'ק' במקום ה', נמצא שגם לפי דעת המחמירים, החובה לגנוז היא מדברי חכמים. וכאשר רבים המתירים, בוודאי אפשר לסמוך עליהם. אשר על כן אין אני רואה מקום להאריך בזה, לכן אם כבודו רוצה להחמיר תבוא עליך ברכת טוב.

ממני יגאל אלון ס"ט.



שרי המאה ה-20

הרב יוסף חיים בן שבת

רבי יחיא שניאור

הרב יחיא שניאור זצ"ל. נולד לאמו ולאביו מסעוד שניאור, בשנת תרס"ג (1903) בעיירה קסבי שבמרוקו. בנעוריו למד מפי חכם מכלוף שרביט, שגם הסמיך אותו כשוחט. נשא לאישה את רחמה, ולאחר זמן מה עברו להתגורר בעיר בודניב.

בבודניב היה חברותא של רבי מאיר אביחצירא - הבבא מאיר, והסתופף בצלו של רבי ישראל אביחצירא - הבבא סאלי. יחד עם בני משפחת אביחצירא, נהג גם חכם יחיא שניאור במנהגי חסידות ופרישות.

בשנת ה'תשכ"ב עלה לארץ ישראל ומונה לרב שכונת "מורשה" [מוסררה] בירושלים. כל לילה התעורר בשעה 2:00 לאמירת "תיקון חצות" ולאחר מכן שקד על לימוד התורה עד תפילת שחרית בנץ. בבוקר שוב שקד על לימוד התורה ועד הלילה קיבל את הקהל שהגיע לבקש את עצתו וברכתו. את כל הכספים שהעניקו לו ואת כל משכורתו תרם לצדקה, בפרט בערב ראש השנה ובערב פסח.

במהלך עשרת ימי תשובה נמנע מלקבל קהל. הקפיד על שמירת העיניים ולעת זקנותו ראה רק בעין אחת והרכיב משקפיים כהות. מעולם לא קיצר או סידר את זקנו ונהג להחזיק בזקנו ולומר "זה חלקי מכל עמלי הזקן הזה שלא נגעתי בו מעודי". הזהיר את הנשים שלא תלכנה בפאה נכרית אלא רק במטפחת.

ביתו היה סמוך לבית הכנסת "שבט אחים" שקבע שם את תפילתו. רבים סיפרו כי בשעה שהילך ברחוב ניכר כי פניו היו זוהרות. כיום בנו, הגאון רבי פרופסור שניאור, ממשיך דרכו רבה של שכונת מוסררה בבית הכנסת "שבט אחים".

באחת השנים ביום שבת, בשעת לילה מאוחרת שמע הרב צעקות. בהתחלה הוא לא הבחין מאיפה הן נובעות, עד שהתברר לו שדירתו עולה באש. בכוחות לא לו, יחד עם משפחתו נמלטו מהדירה. אך כשהגיע למקום מבטחים שם לב שאשתו לא איתו, וגם ביתם בת ה-4 כנראה עוד לכודה בפנים ואשתו הצדיקה חזרה כדי להצילה. אחד מתושבי העיר רץ לתוך השריפה הנוראית ובחסדי שמיים הציל את האם והבת (כך ציין הרב בהקדמה לספרו "יש מאין").

לרב היה אוצר נדיר בביתו, מעל 1000 ספרים רבים. בהם היו ספרים עתיקים במיוחד, אחד מהם של השולחן ערוך שהודפס לפני שנים רבות. וכן כתבי יד עתיקים של גדולי ישראל רבים, כאלו שטרם הודפסו ולא זכו לצאת לאור - הכל נשרף בשריפה הנוראה.

רבי יחיא היה בצער גדול בעקבות האסון הגדול שפקד ביתו. אך קיבל את הגזרה באמונה שלמה מאת הבורא יתברך. לאחר האסון הכבד החליט שהוא מוציא לאור "מחדש" את חידושי, כשניסה לדלות מזיכרונות את כל הכתבים שעלו באש בשריפה הנוראית.

כשיצא לאור ספרו "יש מאין" קיבל את הסכמותיהם של רבי מאיר אבוחצירא זצוק"ל, מן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל והגאון הרב מרדכי אליהו זצ"ל.

מספריו: חיבוריו נקראים: "יש מאין" - ג' חלקים. חלק א' - חידושים על התורה ומדרשי חז"ל, חלק ב' - דרשות בנושאים שונים וחידושים על תהילים, חלק ג' - שו"ת, דרשות על מאמרי חז"ל, ופירושים על התנ"ך.

חכם יחיא שניאור נתבקש לשיבה של מעלה ביום ט"ז אלול שנת תשנ"ד (1994), ונטמן בגבעת שאול.

טום פטירתו מסר ביד מקורבו (ר' עקיבא כהן) סכום כסף גדול על מנת שיעביר לשיבת "פורת יוסף" בירושלים ויאמר כי ישנו אדם שתם את הכסף בתנאי שיתחייבו בשר שיזכירו את שמו לאחר פטירתו במהלך כל ימי השבעה, כעבור זמן שלח גם לשיבת "ראשית חכמה" ולישיבות נוספות עד שאסף כ-100 שטרות התחייבות אולם לא גילה את שם האדם. ציוה להשכיר את ביתו לאחר פטירתו ולחלק את כספי השכירות לחתנים נזקקים, בחודש אלול שנת ה'תשנ"ד אושפז בבית הרפואה לאחר שמצבו הבריאות התדרדר והשיב את נשמתו ליוצרה.



שירת הים

חברה אהובה,

אני לא מכירה אותך מקרוב,
ויש לי המון שאלות לשאול אותך,
טוב לא לחפור לך באמת,
אבל כן להתעניין, לדעת, ובעיקר להקשיב.
לשמוע מה תופס אותך שם-
בשלב שאת נמצאת בו
לשמוע מה כואב לך?
וגם מה משמח אותך?
אולי את קמה בבוקר עם רצון גדול לשמוח –
ולפעמים נמשכת למקום של עומס, עייפות
או בלבול
רוצה גם לשמוע על חוויות חיך,
על העבר שלך ובעיקר על התוכניות שלך
לעתיד.
את השראה בשבילי –
ההתמודדות שלך, הגבורה שלך,
ההתמסרות שלך והאהבה שלך – ראויים
לכל הערכה
אמנם אין לי דרך אישית לומר לך את זה
כאן זו הדרך שלי
ובטח את אולי סקפטית לגבי מה שאני
כותבת לך פה,
ואומרת לעצמך: כן, כן, שמענו עליך
את גם נביאה ויודעת במה אני מתמודדת
ובמה קשה לי – ומה אני עושה עם זה.
אז לא ,
אינני יודעת, אני גם לא מתיימרת לומר
שאני כזו
אני באמת בנאדם פשוט
ואף על פי כן – את השראה בשבילי
ושווה לי להתאמץ בשבילך במיוחד
ולכתוב כל שבוע רעיון
ולעבוד עליו וזה לא נשלף מהשרוול.
יש לך כמה סיבות
ומן הראוי שאשתף לך אותם :
1. את חלק מעמ"י – נאמר שבזכות
נשים צדקניות ניגאל

אם אני מאמינה שאנחנו דור הגאולה – את
נשים צדקניות.
2. לקום בבוקר ולשמוח – זו סיבה
מספיק טובה להיות השראה
3. אם את קוראת את המאמרים
שלי שעוסקים בשמחה ואמונה –
בוודאי שאת גם מנשים צדקניות וגם מלאת
ערך והשראה
העולם היום לא פשוט, מלא התקדמות
מפחידה,
מלא ניסיונות בכל פינה, מלא מרחב
שמרגישים בתוכו צר מאוד
ומלא הזדמנויות לאבד את הקשר הפנימי
עם עצמי ואלוקי
היום אני רוצה לפתוח בפניך כלי,
שזמין לך תמיד- כשתרצי.
את מרגישה צפוף,
השוטף דוחק בך
זה יכול להיות בכל תחום
הבעל, הבית, הילדים, העבודה ועוד
השלב הזה זה שלב שבו את נותנת מקום
לחוויה שלך – למה שאת מרגישה
תתבונני ברגשות שלך,
תשהי בהם, תזהי אותם
ואז מעשה אמיץ
תפני לך 5 דק
ושירי
שירי את שירת הים.
אותם מצרים של הנפש שאת נמצאת בהם
מרגישה את הכאב, את הלחץ,
את העומס, אולי גם קצת אכזבה.
עומדים עכשיו לטבוע,
בים החסד העצום והענק של הקב"ה
תתבונני במילים
תנשמי מנגינה
תרגישי כמה הקב"ה לא עוזב אותך לבד
תזכרי שאפילו שעמ"י לא היה זכאי
הקב"ה קרע עבורם את הים
כי אין קץ וגבול לכוח ולביטחון שהוא נותן
לחוסים בו
תרגישי שהשירה שלך היא גם תודה

על ההרחבה שהולכת לבוא
תודה מעומק הלב- על נשימה שבכל רגע
על תפקיד שהוא נתן לך פה
בדיוק מוחלט במצב הזה שאת
עד לרמת הכאב הקטן ביותר
ועצם המעבר הזה – הוא תיקון.
וזה מוקצב – שם קץ לחושך
תזכרי את כוחן של נשים צדקניות ביציאת
מצרים
לשיר ולהודות בתופים ובמחולות
אבל העיקר היה שהוציאו איתן תופים
כי ידעו שיהיו להן ניסים
והם תרצינה לשיר
הם מחכות לזה.
הם מחכות להרחבה מתוך שמחה מתוך
רצון להודות עוד
ולא מתוך מקום מאוים
כי הם יודעות כמה ה' גדול
וכיוון שכך הם זוכות לראות את זה פעם
אחר פעם
הקב"ה לא מנהיג אותם בהסתרה שם
כי הן טורפות את הקלפים כל פעם מחדש
הן גילו את חוקי המשחק –
ומשתעשעות בו שוב ושוב,
ואת,
שם בנקודות חיך, גם המאתגרות,
תוכלי לקחת את החוקים האלו
להכניס אותם לחיך
ולתחיל 'לשחק אותה'
לשחק במגרש של הגדולים
כמו נשים צדקניות של אז,
כי את, זה העתיד.
מברכת אותך לשבת שלום,
הרחבה- ורווחה בכל תחום
וכמו תמיד מזמינה לשתף, לשאול, לעודד,
לפרגן
ולהצטרף להזדמנויות צמיחה,
באהבה גדולה



ליאורה דהן – מנטורית לאימהות

מגשימות

050-410-3-421

dahan.liora.co@gmail.com

מטרות העמותה

**קמחא
דפסחא**

**לימוד
שירת
הבקשות
לילדים**

**בית
הוראה**

**לימוד
טעמי
המקרא**

**כולל
אברכים**